

Η πρόσφατη επίσκεψη της επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Διπλωματίας στην Κούβα, και η δήλωσή της, ότι η συνεργασία Ε.Ε. - Κούβας είναι πιο στενή από ποτέ, δίνει την αφορμή για μερικές σκέψεις. Στις ειδήσεις αναφέρονται μεταξύ άλλων πως: «σ την διήμερη επίσκεψη της στο νησί της Καραϊβικής η Federica Mogherini, αφού συναντήθηκε με τον πρόεδρο Raul Castro, τόνισε ότι η Κούβα έχει αναδειχθεί στον πρώτο εμπορικό και επενδυτικό εταίρο της Ευρώπης».

Η Ιταλίδα επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας της Ε.Ε., η οποία στα νιάτα της έκανε την ιδεολογική διέλευση από το κομμουνιστικό μονοπάτι, ανακοίνωσε την αποστολή αντιπροσωπίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην Αβάνα.

Κούβα. Μόλις εκατό χρόνια μετά το πέρασμα του Κολόμβου στη δυτική ακτή της Αμερικάνικης ηπείρου, η Ιστορία μας διδάσκει, πως το 90% των αυτοχθόνων Κουβανών εξολοθρεύτηκε είτε από το Ισπανικό σπαθί, είτε από ασθένειες που κόμισαν οι κονκισταδόρες, όπως η ιλαρά και η ευλογιά.

Επειδή όμως στη ζωή, πολλές συνθήκες είναι αμφίδρομες, μαζί με την σύφιλη που κληροδότησαν οι Κουβανοί στους Ισπανούς, όλοι καταλαβαίνουμε πως, προσέφεραν στην γηραιά ήπειρο και το δώρο του καπνού. Οι Κουβανοί έχουν καταχωρηθεί, ως οι πρώτοι κάτοικοι του πλανήτη που καλλιέργησαν, έστριψαν, άναψαν καπνό.

Οι μέτοχοι της Philip Morris της British American Tobacco και τόσων άλλων σύγχρονων κολοσσών της βιομηχανίας του καπνού οφείλουν πολλά στους Κουβανούς. Αλλιώς η μετοχή της P.M. δεν θα κόστιζε 104 δολάρια ούτε η B.A.T. θα διαπραγματευόταν στα χρηματιστήρια του Λονδίνου, του Γιοχάνεσμπουργκ και του Ναϊρόμπι.

Όπως και να 'χει, το Ισπανικό λεπίδι πέρασε και στην Λατινική Αμερική κατέστρεψε Ίνκας και Αζτέκους και ότι υλικό μαζευόταν από τις λεηλασίες του Νέου Κόσμου στα αμπάρια της κάθε караβέλας, στάθμευε πρώτα στην Αβάνα πριν διασχίσει τον Ατλαντικό για να φθάσει στην Ιβηρική χερσόνησο.

Σε όλο τον 16ο αιώνα η Κούβα ήταν ο κυριότερος εξαγωγέας καπνού. Πως όμως θα γινόταν η καλλιέργεια καθώς ο τοπικός πληθυσμός είχε σχεδόν εξαλειφθεί; Επινοήθηκε η εισαγωγή σκλάβων από την Αφρική. Περί τα 12,5 εκατομμύρια μαύροι πέρασαν τις πύλες του Νέου Κόσμου, με απώλειες μάλιστα 10%. Τόσοι πέθαναν, πνίγηκαν στη διάρκεια του ταξιδιού. Ένας στους δέκα δεν έφθασε ποτέ. Δυο μύρια από αυτούς που επέζησαν, βρέθηκαν στην Κούβα. Η αποικιοκρατία, ποτέ δεν απέκτησε ισχυρούς δεσμούς με τον ανθρωπισμό.

Κι' όταν στα τελειώματα του 18ου αιώνα, οι 400 τόσες χιλιάδες σκλάβοι της γειτονικής Αιτής η οποία κρατούσε τα ηνία στην παγκόσμια παραγωγή ζάχαρης, εξεγέρθηκαν ενάντια στους 30 χιλιάδες Γάλλους αποικιοκράτες, η Κούβα άρπαξε την ευκαιρία και έγινε η πρωταγωνίστρια στην καλλιέργεια και εξαγωγή σακχαροκάλαμου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η γλύκα της ζάχαρης όμως, έφερε κι άλλες πικρές στο νησί αφού νέες φουρνιές σκλάβων ξεφορτώνονταν στο νησί μέχρι το 1860, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες για πολλά εργατικά χέρια που θα δούλευαν κυριολεκτικά για ένα πιάτο φαΐ. Και ενώ η επικράτηση των βορείων στον Αμερικανικό εμφύλιο σηματοδότησε το τέλος της σκλαβιάς στις Η.Π.Α., στη γειτονική Κούβα ο θεσμός κρατιέται.

Η αποχώρηση των Ισπανών, από το νησί, ήταν κάθε άλλο παρά αναίμακτη. Έφερε τεράστιες απώλειες, ερήμωση της υπαίθρου και ανθρωπιστική κρίση. Η σταδιακή εμπλοκή των αμερικανών δεν ήταν, παρά θέμα χρόνου, όπως σταδιακή ήταν και η κατάργηση της δουλείας που πραγματοποιήθηκε, μόλις 14 χρόνια πριν την αυγή του 20ου αιώνα.

Η απώλεια της Κούβας για τους Ισπανούς, μετά από πόλεμο με τις Η.Π.Α. τον Αύγουστο του 1898, σήμανε και το ξεθώριασμα της παρουσίας της στην παγκόσμια σκηνή. Δεν υπάρχει ασφαλές συμπέρασμα αν οι Κουβανοί θα κατάφερναν να αποτινάξουν μόνοι τους τον Ισπανικό ζυγό, όπως επίσης διατυπώνεται και η άποψη ότι οι Η.Π.Α. επενέβησαν όταν οι Ισπανικές δυνάμεις είχαν αποδυναμωθεί και η ήττα τους έμοιαζε βέβαιη.

Η αμερικανική παρουσία, δεν έλυσε τα προβλήματα που ταλάνισαν το νησί. Αυτός ο πλούσιος τροπικός τόπος, δεν κατάφερε να αποκτήσει την ανεξαρτησία του. Προκειμένου να αποσυρθούν τα αμερικάνικα στρατεύματα, οι Κουβανοί αναγκάστηκαν να υπογράψουν συμφωνία όπου αποδέχονταν την δυνατότητα αμερικανικής στρατιωτικής επέμβασης αν απειλούνταν τα οικονομικά συμφέροντα των αμερικάνικων εταιρειών, καθώς και εγκατάσταση μόνιμης αμερικάνικης στρατιωτικής βάσης στο νησί. Έτσι προέκυψε το διαβόητο Γκουαντάναμο.

Οι Αμερικανοκουβανικές σχέσεις έκτοτε, δεν ήταν θερμές. Στο κατώφλι της δεκαετίας του '60 και μετά την επικράτηση των barbudos το νησί της Καραϊβικής έφτασε πολύ κοντά στο να γίνει η αφορμή για πυρηνικό ολοκαύτωμα.

Το αν πέτυχε και τι, ή όχι η επανάσταση είναι μια ατελείωτη κουβέντα. Που εύκολα μπορεί να χαθεί ανάμεσα στο πως ήταν το νησί πριν και μετά την πρωτοχρονιά του '59.

Επιμέλεια: Γραφείο Τύπου και Κοινωνικών Μέσων της Πρεσβείας των Η.Π.Α. στην Αθήνα